

Horizontalieji principai

Plane įtvirtinami trys horizontalieji principai:

1) **darnus vystymasis**, 2) **inovatyvumas** ir 3) **lygios galimybės visiems**.

Jais siekiama nuosekliai formuoti visuomenės pažangai svarbias vertybes ir skatinti požiūrio ir elgsenos pokyčius norima linkme. Šie pokyčiai aktualūs visiems Plano strateginiams tikslams ir pažangos uždaviniams.

Darnaus vystymosi horizontalus principas

Darnaus vystymosi horizontalus principas suprantamas kaip ekonominio, socialinio ir aplinkos sričių vystymosi balansas. Įgyvendinant Planą, patvirtinamas įsipareigojimas ir sustiprinamos pastangos siekti įgyvendinti Tarptautinius susitarimus darnaus vystymosi srityje, visų pirma, Jungtinių tautų Darnaus vystymosi darbotvarkę 2030. Darnaus vystymosi principas įgyvendinamas į Planą integruojant Darnaus vystymosi tikslus ir uždavinius, didžiausią dėmesį ir pastangas nukreipiant į Lietuvai aktualiausius Darnaus vystymosi tikslus – nelygybės mažinimui, klimato kaitos švelninimui, partnerystės stiprinimui. Siekiant didinti viešojo sektoriaus indėlį skatinant darnų vystymąsi, numatoma didinti žaliųjų viešųjų pirkimų dalį viešuosiuose pirkimuose.

Horizontalusis principas	Horizontalaus principo įgyvendinimo pažangos rodikliai	Rodiklio reikšmės		
		Faktinė	2025 metų	2030 metų
<i>Darnus vystymasis</i>	Darnaus vystymosi indeksas	32 vieta (2019)	27 vieta	20 vieta
	Žaliųjų viešųjų pirkimų vertės dalis nuo visų viešųjų pirkimų vertės	9,3 proc. (2018)	50 proc.	55 proc.

Inovatyvumo horizontalusis principas

Inovatyvumo horizontalusis principas suvokiamas kaip inovatyvių ir veiksmingiausių veikimo būdų paieška ir taikymas, mokslinių tyrimų ir mokslo pažangos rezultatų taikymas, sprendžiant šaliai aktualius iššūkius, kuriant didesnės vertės, geresnės kokybės paslaugas ir produktus visose valstybės veiklos srityse. Dalis Plano uždavinių skirti tiesiogiai spręsti sisteminės inovacijų ekosistemos problemas, ribojančias inovacijomis grįstos ekonomikos kūrimą ir visuomenės pažangą. Kiti strateginiai tikslai ir uždaviniai prisidės prie atviros, laisvos, savimi pasitikinčios ir kūrybingos visuomenės kūrimo – būtinos sąlygos inovatyvumui. Siekiama geriau išnaudoti viešojo sektoriaus potencialą inovacijoms šalyje skatinti ir numatoma, kad

inovatyviesiems viešiesiems pirkimams ir (arba) iki prekybiniais pirkimams ir (arba) valstybės užsakymams atlikti mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacinę (toliau – MTEPI) veiklą vykdyti skiriamų viešojo sektoriaus investicijų dalis nuosekliai didėtų.

Horizontalusis principas	Horizontalaus principo įgyvendinimo pažangos rodikliai	Rodiklio reikšmės		
		Faktinė	2025 metų	2030 metų
<i>Inovatyvumas</i>	Suminis inovatyvumo indeksas (Europos inovacijų švieslė)	21 vieta (2018)	17 vieta	12 vieta
	Inovatyvių viešųjų pirkimų vertės dalis nuo visų viešųjų pirkimų vertės	0,07 proc. (2018)	5 proc.	20 proc.

Lygių galimybių visiems horizontalus principas

Lygių galimybių visiems horizontaliojo principo taikymas užtikrina, kad būtų nevaržomos žmogaus teisės ar neteikiamos asmeniui privilegijos dėl jo lyties, tautybės, rasinės ar etninės kilmės, kalbos, religijos, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, negalios, socialinės padėties, amžiaus arba seksualinės orientacijos bei nevaržomos galimybės tokiomis pačiomis kaip ir kitų asmenų sąlygomis naudotis paslaugomis, infrastruktūra, transportu ir kitomis priemonėmis. Įgyvendinant Plano uždavinius ir rengiant plėtros programas, privaloma atsižvelgti į neįgaliųjų, moterų ir vyrų, skirtingų amžiaus grupių, tautinių mažumų ir kitų diskriminaciją patiriančių grupių poreikius ir numatyti lygių galimybių principą įgyvendinančias priemones bei rodiklius. Pažymėtina, kad Lietuvoje žmonės su negalia yra viena iš visuomenės grupių, kurių galimybės visapusiškai dalyvauti įvairiose veiklose apribotos labiausiai. Lietuvos lyčių lygybės indeksas taip pat yra vienas žemiausių tarp Europos valstybių, ir esame vienintelė šalis, kurioje nuo 2005 metų šioje srityje nevyksta pažanga.

Horizontalusis principas	Horizontalaus principo įgyvendinimo pažangos rodikliai	Rodiklio reikšmės		
		Faktinė	2025 metų	2030 metų
<i>Lygios galimybės visiems</i>	Neįgaliųjų gyvenimo kokybės indeksas	48,76 balo (2017)	55 balai	60 balų
	Lyčių lygybės indeksas	23 vieta ES	20 vieta ES	15 vieta ES

Horizontalūs principai taikomi įgyvendinant visus Plano tikslus ir uždavinius, į juos būtina atsižvelgti ir taikyti visuose Plano uždavinių įgyvendinimo žingsniuose – rengiant Planą įgyvendinsiančias plėtros programas, planuojant konkrečias priemones, vykdant veiklą ir atliekant Plano įgyvendinimo pažangos vertinimus. Kiekvienoje ministerijoje paskiriami šių principų koordinatoriai. Jų įgyvendinimas taip pat įtraukiamas į teisėkūros procesą, numatant reikalavimą kiekvieno Vyriausybei teikiamo teisės akto projektą įvertinti darnaus vystymosi, inovatyvumo ir lygių galimybių atžvilgiu.